

Boeken en natuur: de ideale combinatie

Franciska Faber

Marian van Zijderveld is als vrijwilliger vanaf het allereerste begin betrokken bij de Jan Verwey bibliotheek. Van de start in de kelder van Willem Baalbergen tot de huidige locatie aan de Duinweg. En wellicht verhuist ze over een tijdje de boeken weer mee naar de Morgenster. Want zo combineert ze twee passies: boeken en natuur.

Marian liep vanaf de lagere school al achter vogels aan: “Ik wilde lid worden van de natuurvereniging, maar dat mocht niet want ik was pas 11. Uiteindelijk ben ik op mijn 12e lid geworden van de Jeugdbond voor Natuurstudie, dat was een landelijke club. Ik hoorde bij de katholieke tak - dat was toen nog gescheiden - in Utrecht. Elk weekend gingen we er op uit om vogels te kijken of te inventariseren.”

Veelzijdig

Het was dus niet raar dat Marian toen ze in Noordwijk kwam wonen in de jaren zeventig, direct aansluiting zocht bij de vogelvereniging. “Ik ben een tijd gewoon lid geweest. Verder inventariseerde ik een aantal jaren met Dick Hoek in Hollands Duin. Ik ben ook een tijdje bestuurslid geweest en heb ook nog een jaar of zeven de jeugdnatuurclub gedaan.”

Ideale combinatie

In 1981 overleed Jan Verwey en gebeurde er iets bijzonders. Hij liet namelijk zijn boekenverzameling na aan de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk. Marian zag in natuur en boeken de ideale combinatie: “Ik was altijd al gek met boeken en lezen. En dat is nog steeds zo. Als ik een aantal dozen oude boeken wegbreng naar Moby Dick kom ik soms weer met een doos ‘nieuwe’ boeken thuis! Kortom, ik heb mijn hulp aangeboden en sindsdien ben ik betrokken bij de Jan Verwey bibliotheek.”

Openbaar

Jan Verwey stelde wel een voorwaarde: de collectie moet openbaar zijn en ter inzage liggen voor de gehele Noordwijkse bevolking. Marian: “Dat was best een uitdaging. In het begin zaten we in de kelder bij Willem Baalbergen, waar nu Moby Dick is gevestigd. Na gesprekken met de gemeente en de toenmalige burgemeester Bonnike kregen we de voormalige bibliotheek aan de Weteringkade te huur voor het symbolische bedrag van 1 gulden per jaar. Ineens hadden

we niet alleen ruimte voor de bibliotheek, maar ook voor het geven van lezingen en voor exposities.” Zo resulteerde de komst van de boeken in de start van het Jan Verwey Natuurcentrum in 1985.

Typemachine

Het catalogiseren van de Jan Verwey collectie was een hele klus. Marian: “We kregen hulp van de heer Van der Meulen; die was bibliothecaris. We gebruikten ook hetzelfde systeem als de bibliotheek. Dat betekende dat je per boek op een kaartje noteerde wie de schrijver was, hoeveel bladzijden het had, welke druk, de titel enz. Je had een kaartenbak op schrijver en eentje op onderwerp. Het probleem was dat de meeste boeken op verschillende onderwerpen stonden, bijvoorbeeld ‘Europa’ en ‘vogels’. Dat betekende eerst typen en dan drie keer het kaartje kopiëren. Ik kon helemaal niet typen,

maar daardoor ben ik er wel handiger in geworden!”

Grijze kaartenbak

De grijze kaartenbakken van toen worden nog steeds gebruikt. Marian: “We vullen de collectie regelmatig aan met de nieuwste natuurboeken. En we krijgen ook wel eens boeken van (oud) leden. De boeken die we opnemen gaan in de grijze kaartenbak. Inmiddels is het trouwens wel tijd om op een geautomatiseerd systeem over de stappen. Wellicht over een tijdje met de verhuizing.” Dan is de schaduwbak die Marian thuis heeft staan (in geval van brand) ook verleden tijd.

Rode stip

Niet alle boeken uit de bibliotheek worden uitgeleend. Marian: “Een aantal boeken van Jan Verwey hebben we destijds al een ‘rode stip’ gegeven. Die staan in de houten vitrinekast in de lezingenzaal. Dat zijn de echte bijzondere boeken uit de collectie. Bijvoorbeeld de Verkade albums, de boeken van Thijssen en Heimans. Die zijn te kwetsbaar, dus mag je ze alleen ter plekke inzien. Dit vind ik zelf ook de leukste boeken. Er staan bijzondere plaatjes in en soms nog echte gravures. Ze zijn ook op een heel andere manier geschreven soms dan je nu gewend bent van natuurstudieboeken. Thijssen verhaalt

bijvoorbeeld dat hij op sollicitatiegesprek ging in de buurt van de duinen. Omdat hij nog wat tijd over had ging hij de duinen in. Vervolgens beschrijft hij wat hij allemaal ziet en hoort.”

Tweetal

Marian doet de bibliotheek de laatste tien à vijftien jaar al samen met Coby van Dijk. Marian: “Ik werk in de verzorging en ben steeds meer gaan werken. Dus had ik minder tijd. Daar is Coby ingesprongen. We voeren nieuwe boeken in, sorteren de tijdschriften en houden de boel op orde. Het is leuk werk en met z’n tweeën ook nog eens heel gezellig.”

De moeite waard

Eigenlijk vind Marian het jammer dat er maar zo weinig leden zijn die boeken lenen. Zelf neemt ze regelmatig een boek mee naar huis: “De nieuwe boeken zijn ook de moeite waard. Laatst heb ik een boek meegenomen over 100 jaar vogelbescherming. Er zit een cd bij met filmpjes, bijvoorbeeld over het ontstaan van de vogelverenigingen en hoe ze zijn gestart met het aankopen van natuurgebieden. Dat is echt heel leuk om terug te zien.”

Tip

Een laatste tip van Marian ligt voor de hand: “kom zelf eens kijken!”

5 redenen om eens een kijkje te nemen in de Jan Verwey bibliotheek:

1. De boeken van Jan Verwey zelf zijn allemaal openbaar. Zelfs de oudste en meest bijzondere boeken uit de collectie kunt u gewoon inzien. Bijvoorbeeld oude Verkade albums of de boeken van Thijssen. Ze staan in de houten vitrinekast in de lezingenzaal
2. Een boek lenen kost niets en we zijn flexibel als het gaat om de uitleentermijn...
3. De collectie wordt regelmatig aangevuld met goede nieuwe uitgaven. Bijvoorbeeld over de duinen, roofvogels of over libellen
4. Ook onderzoeken worden bewaard, bijvoorbeeld die inventarisaties van de AWD. Een tip voor inventariseerders.
5. De collectie omvat ook de nodige tijdschriften. Bijvoorbeeld de bladen *Zoogdier*, *Vogels* en *Vlinders*, maar ook bladen van collega-verenigingen staan op de plank.

Nog nooit een boek geleend uit de Jan Verwey collectie?

De Jan Verwey bibliotheek is open als het centrum open is, dus tijdens lezingen (loop langs in de koffiepauze) of tijdens de inloopochtenden op elke eerste zaterdag van de maand. Een boek lenen is heel eenvoudig. U zet uw naam, adres en telefoonnummer (vergeet dat laatste niet!) in het oranje schrift dat op de tafel in de bibliotheek ligt. Het boek wel weer terugbrengen natuurlijk, tenzij u een telefoontje wilt van Marian...